

§ 198

Delårsuppföljning ekonomi och verksamhet per augusti samt helårsprognos 2023

KSN-2023-02415

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** godkänna delårsuppföljning ekonomi och verksamhet per augusti samt helårsprognos 2023.

Kommunstyrelsens beslutar för egen del

2. **att** fortsätta följa gatu- och samhällsnämndens vidtagna åtgärder för en ekonomi i balans som presenterades för kommunstyrelsen 20 september 2023
3. **att** följa resultatutveckling för Uppsala konsert och kongress AB, samt
4. **att** uppdra till mark- och exploateringsutskottet att fortsätta följa mark- och exploateringsverksamhetens anpassning för ekonomi i balans.

Sammanfattning

Ärendet avser ekonomisk uppföljning per augusti och helårsprognos för Uppsala kommun inklusive de kommunala bolagen. Ärendet innehåller även uppföljning per augusti av Mål och budgets fyra fokusmål med fokus på kommunfullmäktiges uppdrag med statusrapportering.

Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag kommunstyrelsens arbetsutskott daterat 10 oktober 2023 § 209
- Tjänsteskrivelse daterad 10 oktober 2023
- Delårsuppföljning av ekonomi och verksamhet per augusti och helårsprognos 2023
- Bilaga 1 Uppföljning av uppdrag, indikatorer och nationella nyckeltal för Agenda 2030
- Bilaga 2 Verksamheten i förvaltningsform (nämnder) och bolagsform augusti 2023
- Bilaga 3 Beslutade förändringar avseende styrande dokument

- Bilaga 4 Verksamheternas åtgärder kopplade till uppdrag 1

Yrkanden

Kent Kumpula (SD) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden finner att kommunstyrelsen bifaller arbetsutskottets förslag.

Särskilda yttranden

Therez Almerfors (M), Sofia Andersson (M), Ehsan Nasari (C), Jonas Segersam (KD) och Jennie Claesson (L) anmäler följande särskilda yttrande:

Moderaterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Liberalerna la fram ett eget förslag till mål och budget, med nödvändiga prioriteringar för ökad trygghet, valfrihet och hållbarhet. Om vårt förslag till mål och budget hade gått igenom hade delårsuppföljningen sett annorlunda ut.

Det ekonomiska läget ställer höga krav på kommunen att ta ansvar för ekonomin för att kunna prioritera kommunens kärnuppgifter.

Vi vill lyfta ut några specifika uppdrags måluppfyllelse som vi ställer oss kritiska till:

I delårsuppföljningen blir det tydligt att det socialdemokratiska styret fortsatt inte prioriterar landsbygden. De utlovade pendlarparkeringarna som ska underlätta för människor att bo och verka i hela vår kommun är fortsatt försenade. Uppsala är Sveriges största landsbygdskommun, förutsättningarna för att leva, bo och verka på landsbygden måste förbättras.

Alla som kan och vill jobba ska jobba. Vi ser därför positivt på att kostnaderna för försörjningsstöd fortsätter att minska. Det ska alltid löna sig mer att jobba än att få bidrag, därför föreslog vi i vårt förslag till mål och budget sänkt skatt 2024.

Uppsalas framtid avgörs av hur väl skolan fungerar, för det är i skolan grunden för framtiden läggs. Vi beklagar därför att uppdragen om att verka för att fler barn till utrikes födda föräldrar går på förskola, fritidshem och fritidsklubb och Stärk studiero och elevers upplevelse av trygghet i och omkring skolan är försenade.

Klimatförändringarna måste mötas med handlingskraft och beslutsamhet och åtgärder ska präglas av effektivitet snarare än symbolik. Arbetet med kommunfullmäktiges uppdrag om att Uppsala ska leda klimatomställningen pågår men utsläppen av koldioxid minskar inte i den takt som krävs för att Uppsala ska vara klimatneutralt 2030. Uppsala kommun gör alltså det man säger att man ska göra, men åtgärderna når inte önskad effekt. Våra partier vill accelerera klimatarbetet och tror på framtidens

Kommunstyrelsen
ProtokollsutdragDatum:
2023-10-18

klimateffektiva och innovativa tekniklösningar som en viktig del i att minska utsläppen. Vi vill bejaka den utveckling som kommer med nya greentech-företag. Här i Uppsala vill vi underlätta för alla i kommunen att göra klimatsmart val och välja miljövänliga alternativ.

Kent Kumpula (SD) anmäler följande särskilda yttrande:

Det är makalöst att förlustmaskinen UKK tillåts dränera kommunens ekonomi år efter år. UKK borde privatiseras och säljas, så dess utbud kan anpassas efter den efterfrågan som finns. Kommunen kommer aldrig att lyckas driva UKK på ett effektivt och bra sätt, det har man bevisat genom åren.

Stefan Hanna (UP) anmäler följande särskilda yttrande:

Utvecklingspartiet demokraterna, UP, anser att arbetet med att effektivisera kommunens administrativa verksamheter kraftigt behöver växlas upp. Resurser måste omprioriteras från administration till operativt värdeskapande arbete inom kommunens kärnverksamheter. Kommunen måste också snabbt inse att Stadsbyggnadsförvaltningen måste anpassas till en helt ny verklighet där nybyggnationen i princip har stannat av och där det sannolikt kommer att vara få nybyggnadsprojekt de kommande två till tre åren. Även antalet bygglovsärenden bland Uppsalaborna antas bli lågt av ekonomiska skäl men också då många gjorde mycket förbättringsarbeten under pandemin.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2023-10-10

Diarienummer:
KSN-2023-02415

Handläggare:
Maria Ahrgren och Eva-Lena Laier

Delårsuppföljning ekonomi och verksamhet per augusti samt helårsprognos 2023

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** godkänna delårsuppföljning ekonomi och verksamhet per augusti samt helårsprognos 2023.

Kommunstyrelsen föreslås för egen del besluta

1. **att** fortsätta följa gatu- och samhällsnämndens vidtagna åtgärder för en ekonomi i balans som presenterades för kommunstyrelsen 20 september 2023
2. **att** följa resultatutveckling för Uppsala konsert och kongress AB, samt
3. **att** uppdra till mark- och exploateringsutskottet att fortsätta följa mark- och exploateringsverksamhetens anpassning för ekonomi i balans.

Ärendet

Ärendet avser ekonomisk uppföljning per augusti och helårsprognos för Uppsala kommun inklusive de kommunala bolagen. Ärendet innehåller även uppföljning per augusti av Mål och budgets fyra fokusmål med fokus på kommunfullmäktiges uppdrag med statusrapportering.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret.

Föredragning

Det ekonomiska resultatet för Uppsala kommunkoncern för perioden januari till augusti är 409 miljoner kronor, 226 miljoner kronor för verksamhet i förvaltning och 218 miljoner kronor för Uppsala stadshuskoncern. För verksamhetsåret 2023 prognostiseras ett resultat före skatt om 305 miljoner kronor för kommunkoncernen. När jämförelsestörande poster exkluderas beräknas det prognostiserade resultatet före skatt för kommunkoncernen uppgå till 641 miljoner kronor.

För verksamhet i förvaltningsform prognostiseras för helåret 2023 ett resultat på 124 (701) miljoner kronor, vilket motsvarar 0,8 procent av skatter, generella statsbidrag och utjämning, att jämföra med budgeterat resultat 145 miljoner kronor motsvarande 1,0 procent. Det prognostiserade resultatet påverkas positivt av att skatteintäkterna är 186 miljoner kronor och de generella statsbidragen 318 miljoner kronor högre än budget.

I prognostiserat helårsresultat inryms ett antal jämförelsestörande poster, bland annat 430 miljoner kronor för medfinansiering av statlig infrastruktur i enlighet med ingångna avtal. Justerat för jämförelsestörande poster uppgår prognostiserat resultat till 406 miljoner kronor, vilket motsvarar 2,6 procent av intäkterna från skatter, generella statsbidrag och utjämning.

Investeringarna förväntas uppgå till 3 903 miljoner kronor för 2023. De kommunala bolagen svarar för 73 procent av prognostiserade investeringar. Kassaflödet från den löpande verksamheten är fortsatt starkt och merparten av årets hittills genomförda investeringar har kunnat finansieras med kommunkoncernens egna medel.

Soliditet inklusive pensionsåtagande prognostiseras till 26 procent och låneskuld per invånare beräknas öka med 0,3 procent jämfört med 2022. Över treårsperioden, 2021 till 2023, beräknas låneskuld per invånare att minska med i genomsnitt 0,4 procent årligen. Prognostiserat soliditet är lägre än föregående år. Detta beror framför allt på lägre prognostiserat resultat från kommunkoncernen.

Uppsala stadshuskoncern prognostiserar för helåret 2023 ett resultat före skatt på 179 miljoner kronor. Rensat för jämförelsestörande poster är prognosen 26 miljoner kronor högre än årets budget och 122 miljoner kronor lägre än resultatet 2022. Den höga inflationen och höjda marknadsräntor ökar fastighets-, drifts- och räntekostnaderna mer än vad som budgeterades för året.

Förändrat kundbeteende efter pandemin i kombination med rådande konjunktur har drabbat Uppsala konsert och kongress AB hårt varför bolaget prognostiserar ett resultat för året som understiger kommunfullmäktiges fastställda resultatkrav. Även Uppsala kommuns fastighets AB lämnar en prognos som understiger resultatkravet. Vilket förklaras av ej budgeterade kostnader för de fastighetsförsäljningar som genomfördes under 2022.

Nämnderna exklusive kommunstyrelsen prognostiserar för helåret ett överskott om sammanlagt 67 miljoner kronor. Endast kommunstyrelsen och gat- och samhällsmiljönämnden prognostiserar underskott, 616 respektive 34 miljoner kronor. Merparten av prognostiserat underskott inom kommunstyrelsen förklaras av kostnader för medfinansiering av Trafikverkets anläggningar avseende järnvägsplanen, en kostnad som tas när avtalen tecknas men som likvidmässigt regleras under kommande år. Därtill påverkas kommunstyrelsens prognos negativt av att intäkterna från försäljning av exploateringsfastigheter inte beräknas nå budgeterad nivå. Gat- och samhällsmiljönämndens prognostiserade underskott beror på att kostnaderna för bland annat vinterväghållning, Tullgarnsbron, färdtjänsttransporter samt avskrivnings- och finansiella kostnader beräknas bli högre än budgeterat.

Övriga nämnder prognostiserar positiva resultat för helåret eller en ekonomi i balans.

Nämndernas samlade bedömning av osäkerheterna indikerar att årets resultat kan bli 69 miljoner kronor högre eller 205 miljoner kronor lägre än prognostiserat.

Helårsresultatet kommer därtill att stärkas med drygt 116 miljoner kronor som inte beaktats i prognosen, varav 100 miljoner kronor i prestationsbaserade generella statsbidrag och 15,9 miljoner kronor i elstöd.

Sverige befinner sig i en lågkonjunktur samtidigt som inflationen är fortsatt hög. Läget skapar osäkerheter bland annat på fastighetsmarknaden vilket har lett till avsevärt mycket lägre efterfrågan på nya bostäder och arbetsplatser. Kommunens beräknade markförsäljningsintäkter har därför sjunkit kraftigt. Därtill råder det risker för fördröjningar av de aktuella exploateringsprojekten.

Utöver de generella prisökningarna i samhället har det skett en kraftig ökning av material- och entreprenadpriser inom byggsektorn. Om prisnivåerna kvarstår, alternativt fortsätter att öka, kan det leda till att vissa projekt inte kan genomföras som planerat samtidigt som utgifterna för investeringar och underhåll blir högre.

Kommunfullmäktiges fokusråd 1 och 2 bedöms bli i hög grad uppfyllda vid årets slut. Fokusråd 3 och 4 bedöms bli delvis uppfyllda.

Kommunen har en god ekonomistyrning och prognostiserat resultat när både budget och det fastställda resultatmålet på 2,0 procent av skatter, generella statsbidrag och utjämningsbidrag när medfinansieringen för Trafikverkets anläggningar avseende järnvägsplanen beaktas. De ekonomiska utmaningarna är dock stora och kommunens verksamheter behöver anpassa sig till de förändrade förutsättningarna. Det pågår många åtgärder kring digitalisering, effektiviseringar, med att förbättra resultaten i skolan och inom vård och omsorg.

Arbetet med att stärka Uppsalas position som en internationell aktör fortsätter och även arbetet med att involvera invånare tidigt i dialoger som rör samhällsbyggandet. Kommunen arbetar med att förbättra förutsättningarna för företagen och med att förbättra utbudet och utvecklingen av områden och platser för rekreation för Uppsalabornas fria tid.

De senaste åren har kommunen lyckats sänka kostnaderna för försörjningsstöd trots en hög uppräkningsgrad av bidragsnormen. Kommunen arbetar med att öka andelen invånare som är självförsörjande. En fördjupad lågkonjunktur kommer emellertid att påverka kommunen framöver på flera olika sätt, bland annat genom en högre arbetslöshet. Vilket medför högre kostnader för ekonomiskt bistånd om förvärvsarbetande förlorar sitt arbete och färre kommer in på arbetsmarknaden.

Uppsala ska leda klimatomställningen bedöms bli delvis uppfyllt vid årets slut. Arbetet med kommunfullmäktiges uppdrag pågår men utsläppen av koldioxid minskar inte i den takt som krävs för att Uppsala ska vara klimatneutralt 2030. Under de senaste åren har arbetet för att nå klimatmålen förstärkts. Kommunen arbetar både med att minska klimatpåverkan inom sina egna verksamheter och tillsammans med andra för att nå en samhällseffekt.

Uppsala kommun ser just nu en oroväckande våldsupptrappning som skapar oro och otrygghet i samhället och i kommunens verksamheter. Arbetet med att hantera den akuta situationen är främst polisens ansvar. Kommunen har sedan tidigare en långsiktig samverkan med polisen och andra berörda aktörer vilket är en förutsättning för att kommunen ska nå önskad effekt av de gemensamma insatserna. De förväntade effekterna har inte uppnåtts.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet har inga ekonomiska konsekvenser.

Kommunen har en god ekonomistyrning och prognostiserat resultat når budgeterat resultat när medfinansieringen för Trafikverkets anläggningar avseende järnvägsplanen beaktas. De ekonomiska utmaningarna är dock stora och kommunens verksamheter behöver anpassa sig till de förändrade förutsättningarna. Den höga inflationen urholkar kommunens köpkraft framför allt genom snabbt ökande pensions- och räntekostnader.

De senaste åren har Uppsala kommun lyckats sänka sina kostnader och på så sätt skapat utrymme för såväl prioriteringar som resultatförstärkning. För att klara av välfärdsuppdraget framöver i en tid av hög inflation och vikande konjunktur samtidigt som kommunen genomför stora investerings- och utvecklingsprojekt måste verksamheten fortsätta att effektiviseras.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 10 oktober 2023
- Delårsuppföljning av ekonomi och verksamhet per augusti och helårsprognos 2023
- Bilaga 1 Uppföljning av uppdrag, indikatorer och nationella nyckeltal för Agenda 2030
- Bilaga 2 Verksamheten i förvaltningsform (nämnder) och bolagsform augusti 2023
- Bilaga 3 Beslutade förändringar avseende styrande dokument
- Bilaga 4 Verksamheternas åtgärder kopplade till uppdrag 1

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson

Stadsdirektör

Ola Hägglund

Ekonomidirektör och
biträdande stadsdirektör